GAZETA KRAKOWSKA

Nro 37.

Z KRAKOWA DNIA 6. MAIA 1812 Roku WE SRODĘ.

Z Paryża d. 18 Kwietnia.

N. Cesarz i Król oglądał onegday liczny korpus woyska na placu Tuileries, potem prezydował na radzie administracyyney.

Ośm statkow wyładowanych zbożem weszło d. 8 b. m. do Orientu.

D. 10 b. m. weszło ieszcze 30 statkow wyładowanych zbożem na rzekę Bordeaux.

Eskadra woienna wyszła z Orientu pod sprawą Kontraadmirała Allemand, zabrała i spaliła w drodze z tego portu do Brestu 6 angielskich statkow.

Przedonegday odprawił senat posiedzenie.

P. Durand, członek legii honorowey, kawaler państwa i prezydent miasta Dijonu, miał szczęście oddać w ostatnią niedzielę N. Cesarzowey i Królowey, w imieniu dobrych miast państwa, medal złoty wybity na uwiecznienie szczęśliwey epoki urodzenia się Króla Rzymskiego. Towarzyszyło mu kilka prezydentow stolicy i innych dobrych miast, którzy znayduią się teraz w Paryżu. Monarchini raczyła rozmawiać z prezydentami, którzy oddalili się przeniknieni tylu łaskawością, iż powiedzieć mogą Francuzom, którzy pod ich zarządzaniem zostaią, że słodko iest bydź pod Monarchinią, która pragnie nad sercami tylko panować.

Kamerjunker Kapitan Waltersdorff powrocił tu d. 15 b. m. z Kopenhagi.

Wiele osób wzięły sobie za powinność połączyć wspaniałe swoie starania z oycowskiemi środkami, które Cesarz w wszystkich miastach i gminach przedsięwziął dla zapomagania ubostwa żywnością. Królowa Hortensya (Hollenderska) kazała we wsi St. Leu robić zupę Rumfordską, z której dobroczynności i inne pobliskie wsie maią pożywienie.

Z Sztokolmu d. 11. Kwietnia.

Królewicz następca tronu i syn iego Xże Sudermanii poiechali dziś do Oerebro.

Jenerał major Baron Tawast i Jenerał Austryacki Neiperg mianowanemi zostali komanderami orderu mieczowego.

D. 30. Kwietnia. — Królowa Jmć poiechała dziś do Oerebro.

Z Madrytu d. 27. Marca.

W prowincyi Walencyi naywiększa panuie spokoyność. Władze konstytucyyne wykonały Królowi przysięgę wierności. Mieszkańcow miasta Alikante taki sam duch ożywia i chętnie poszliby za przykładem tamtych, gdyby na nieszczęście Angielski jenerał nie opanował był iednego zich zamkow i woyskiem swoim osadził. Zdarzenie to ściągnie ieszcze na

to miasto nieszczęścia woyny, których byłoby przez dobrowolne poddanie się uniknęło.

Pułkownik Paysan rozpędził przy Aranjuez kupy łotrow Kommissarie i Tomasilla. Przy Tigelary *Seros* zaszła żywa utarczka, w którey rokoszanie 60 ludzi utracili.

Po wzięciu miasta Murcyi uderzył na Jenerała Soult Villa Campa, ale utracił 600 ludzi, Jenerała Karera i cały swoy tabor. Pułkownik Berton opanował w Grenadzie miasto Ardales, którego Balleysteros bronił. Pułkownik Toussaint pobił korpus Abrila przy Kolmenar-Viejo.

Z Rzymu d. 1. Kwietnia.

Gazeta tuteysza zawiera co następuie:

Zima nie przerwała bynaymniey robot około upięknienia Rzymu; codziennie zatrudnionych iest tą pracą 1500 osób. Klasztor przy bramie del Popolo i przytykaiące do niego domy są rozebrane. W ogrodzie Cezara zakładaią iuż wielką przechadzkę, która zaczena się od obeliskow, idzie przez dawną winnicę klasztoru del Popolo, a kończy się przy Trinita di Monti. Piechotni przechodzić będą mogli za kilka dni, a powozy przeieżdżać za dwa miesiące po wierzchołku owego wzgorku, na którym niegdyś były ogrody Domicyana i znacznieyszych Rzymian. Przez założenie zacienionych ścieszek ogrod Cezara będzie iednym z naypięknieyszych w świecie. Nad odkopaniem świątyni pokoiu pracowano dotąd z naywiększą usilnością, i ważny ten pomnik starożytności oswobodzony iuż iest zupełnie z ziemi, która trzecią część iego wysokości okrywała. Wynoszą także rumowisko obalonych ieszcze za dawnych czasow iego sklepień. Część ogrodu kapitolium, która łączy forum z kolizeum odsłoniona iuż została i zasadzaią tam drzewa. Publikum przechodzi się iuż po tym ogrodzie, którego powabne położenie pomnikom starożytności, którego otaczaią przydaie ozdoby. Około Kolizeum zakładaią okrągło-podługowaty plac, dla odsłonienia całkowitego widoku tego niezmiernego gmachu, około którego widz był dotąd za blisko. Przestrzeń iego iest prawie cała iuż odkryta, rownie iak łazienki Tytusa. Przez ukończone iuż rozebranie klasztoru S. Ducha zyskał Rzym nowy rynek, który przez rozebranie klasztoru S. Eufemii bardziey ieszcze się powiększy. Posąg Trajana służy mu za ozdobę, a zamiast studzien, z których wyglądał, zakładaią okrąg około tego posągu. Przybycie P. Nectous, sławnego botanika, który mianowany iest dozorcą publicznych ogrodow w Rzymie, przyspieszy onych upięknienie. Bardzo wiele roślin i nasion z botanicznego paryzkiego ogrodu znayduie się iuż w drodze do Rzymu i mieszkańcy tuteysi zobaczą w krotce wiele nowych drzew, krzewiow i roślin. Oprocz wielkich tych robot, które zatrudniaią użytecznie ubogą klassę ludu, znayduią artyści i rzemieślnicy w Cesarskim pałacu S. Piotra, w wszystkich kościołach rzymskich, szpitalach, i t. d. robotę i zarobek. Wszędzie panuie nieznana dotąd w Rzymie czynność, wszędzie naprawiane są skutki dawnego uspienia. Wszystkie pomniki, które miasto nasze tak sławnem czynią, zapewnione są przeciw zepsuciu przez czas, i przeciw niebezpieczniey szemu ieszcze i niedarowanemu niedbalstwu. Rząd czyni

co tylko może, dla nadania robotom swoim piątna wielkości i trwałości, któ re wszystkim przedsięwzięciom pod panowaniem Napoleona towarzyszy.

Z Londynu d. 8. Kwietnia.

(Z Pism Francuzkich.)

Jesteśmy w stanie teraz donieść, iż następuiące odmiany zaydą niebawnie w ministerium: Lord Sidmouth będzie prezesem rady Królewskiey; Lord Buckingham prezesem kontroli, a P. Vansitart lordem skarbowym.

Zyczenia Lorda Melwilla są dopełnione; wszedł do nowego ministerium, które Xże Rejent utworzył. Rzeczony lord umiał od roku 1783 wyrobić od rządu dla siebie i swey familii w pensyach pod rożnemi pozorami 61,830 f. szt. (2,473, 200 złp.)

Odebraliśmy gazety francuzkie, które dochodzą do 3 b. m. Donoszą one Nam wiadomość, którey w cale nie spodziewaliśmy się. Eskadra francuzka z Orientu przybyła d. 29 Marca do portu Brestenskiego i przyprowadziła z sobą kilka zdobytych w drodze okrętow. Tak więc pomimo liczby i czuyności naszych woiennych okrętow, pomimo trwogi, którą rozniesły przybyłe do naszych portow konwoie, że widziały nieprzyiaciela na morzu i chociaż mała ta nieprzyiacielska flota krążyła 20 dni w okolicy, przez którą nasze okręty kompanii Indyyskiey przechodzić zwykły, nieprzyiaciel nie tylko wszedł do swego portu bez żadney z naszey strony napaści, ale nawet zabrał przynaymniey 3 bogate statki z tego konwoiu. Coż teraz na to powiedzą ci, którzy utrzymywali, iż nieprzyiaciel tak dobrze iest pilnowany, iż nie potrafi wyyśdź z swoich portow, a ieżeliby mu się udało z nich wymknąć, pewnie do nich nie wroci?

Ostatnie listy z Teneryffy donoszą, że Xże del Parque nie chciał oddać dowodztwa nad woyskiem tey wyspy przybyłemu na iego mieysce nowemu dowodzcy, Jenerałowi Baria. Przy odeyściu listu uwięziony był w swoim domu i za dwa dni miał bydź z wyspy wywiezionym.

Zdane Cesarzowi Francuzow sprawy przez ministrow związkow zagranicznych i woiennego, (wyraża iedno z tuteyszych pism) są bardzo interessuiące; okazuią bowiem zadziwiaiącą potęgę tego, do którego są kierowane. Panuie on nad 40 millionami ludzi i naypięknieyszemi kraiami w świecie, które rownie bogate są w źródła do prowadzenia woyny, iako też w to wszystko, co może zapewnić dobrodzieystwa pokoiu; panuie nad tyle przychylnemi sobie ludami, iak żaden Monarcha w świecie. Napoleon zdaie się zamyślać położyć naszemu handlowi koniec na morzu Baltyckim, co pewnie mu się uda. Do takiego stanu rzeczy doprowadził nas upor naszych ministrow!

Z Wiednia d. 18 Kwietnia.

(Z Gazety Berlinskiey.)

Rozeszła się tu na początku bieżącego miesiąca pogłoska, iakoby między Rossyą i Portą pokoy niespodziewanie w Bukareście podpisany został, nie potwierdziła się rownie iak wieść o przedarciu się angielskiey floty przez Dardanelle na morze Marmora. Pierwsza pogłoska wszczęła się zapewne ztąd, iż pomiędzy obustronnemi pełnomocnikami nastąpiły iedne po drugich nowe naradzenia.

Feldmarszałkow porucznikow Pfonzeltern, Trautenberg i Siegenthal przeznaczaią tu na dowodcow dywizyynych w

Galicyi; Jenerał Wartenberg kierować będzie artyleryą; daley są przy kordonowem tem woysku umieszczeni: Jenerałowie majorowie Alstern, Zechmeister, Pikard, Schwinborn, Mohr, Pflacher, Schmelzert, Wrede, Hofmeister i Hessen-Homburg. Pensyonowani officerowie będą znowu do służby użytemi, iuż przy osadach, iuż przy magazynach lub przy składach woyskowych.

Podług paryzkiego pisma (Gazete de France) rząd Austryacki zamyśla otworzyć pożyczkę w gotowych pieniądzach.

Od kilku dni rozeszła się tu pogłoska, iż od 1 Maia ma znowu bydź handel kawą dozwolony, która sprawiła nader miłe wrażenie, zwłaszcza pomiędzy średnią klassą ludu, która naybardziey ten napoy lubi. Mowią, iż naybiegleysi lekarze przypisuią śmierć dorosłych swoich pacyentow zaprzestaniu picia kawy, do którey od młodości przyzwyczaieni byli. Czyli ta pogłoska się sprawdzi, czas dopiero okaże.

Z miesiąca Marca nie mamy żadnych doniesień o woiennych zdarzeniach nad Dunaiem; lecz dziwić się nie potrzeba, bo ustawiczne deszcze tak wielkie zrządziły zalewy, iż wszystkie drogi i gościńce do tego stopnia zepsute zostały, że niemi postąpić nie podobna. Wyprawa Rossyanow za Dunay nastąpiła ieszcze w Lutym, kiedy ta rzeka była lodem okryta.

Z Lwowa d. 21 Kwietnia.

Przed kilku dniami weszło tu 8 kompaniy pieszego pułku Weidenfelda na osadę.

Jmć. X. Jan Bochniewicz, proboszcz w Straszenimie w cyrkule Jasielskim, uniesiony szlachetną gorliwością o dobro ludzkości, przeznaczył dziedziczną swoią wieś Szymbark na fundusz dla 50 ubogich obywateli miasta Biecza. Wysoki Rząd kraiowy zatwierdził tę fundacyą, a zapisuiącemu oświadczono w skutku wyroku nadwornego za pożyteczny i dobroczynny ten czyn, naywyższe N. Pana ukontentowanie.

JO. Xiąże Czartoryski, C. K. Feldmarszałek i Kawaler Orderu złotego Runa, darował upłynioney zimy żołnierzom C. K. pułku pieszego Beaulieu w Cyrkule Przemyskim stoiącego 100 korcy ziemniakow, które z dóbr Xiążęcych Sieniawy wydane zostały.

Z Strazburga d. 24 Marca.

Senator Jenerał St. Suzanne przybył tu przed kilku dniami dla urządzenia kohort pierwszego powołania gwardyi narodowey w 5tey woyskowey dywizyi.

Z Tryestu d. 24 Marca.

Nie wierzą tu, aby w Bośnii panowała morowa choroba; nie można iednak wiedzieć czyli wieść tę wymyśliła spekulacya niektórych Grekow, lub czyli w rzeczy samey okazały się tam znaki inney podobney choroby. Ale nie musi tam bydź żadnego niebezpieczeństwa, ponieważ listy z Kostainicy i Bosna-Seraglio nic o tem nie wspominaią.

Z Trydentu d. 2 Kwietnia.

Onegday o godzinie 6 z południa P. Kriwelli, z Medyolanu, professor fizyki w liceum tego miasta, wystrzelił z działa bez lontu lub innego palnego ciała. Doświadczenie to odbyło się przy wszystkich władzach mieyscowych.

Z Tulonu d. 6 Kwietnia.

Przybyło do tego portu z Antwerpii iodłowe drzewo, zdatne na maszty okrętowe. Prowadzono ie kanałami i rzekami.

Z Stuttgardu d. 6 Kwietnia.

Minister policyi rozkazał oznaymić co następuie:

" J. K. Mość widząc teraźnieyszą drogość chleba, każe piec znaczną iego ilość, który sprzedaie się po taniey cenie dla wsparcia ubostwa stolicy. Zboże potrzebne na to pieczenie, brane iest z magazynow koronnych. „

Z Frankfortu d. 18 Kwietnia.

Z Wircburga piszą, iż tam wielkie przygotowania czynią na przyięcie wysokiey dostoyności osob.

Z Nancy d. 7 Kwietnia.

Oznaymiono tu co następuie: Chcąc J. C. K. Mość ułatwić handel francuzki z Lewantem, rozkazał ustanowić prostą pocztę do Konstantynopola przez Włochy i Illiryą. Publiczność znaydzie w tem ustanowieniu dogodnieyszy i prędszy związek w interessach swoich i mniey ią poczta z różnych departamentow kosztować będzie.

Z Kopenhagi d. 21 Kwietnia.

D. 19 b. m. przybyło tu 20 statkow wyładowanych zbożem.

Ostatnia przedaż towarow z rozbitych okrętow przy Nysted przyniosła 200,000 talarow.

Lądowa nasza siła składa się z korpusu przewodnikow, korpusu inżenierow, dwoch szwadronow gwardyi królewskiey, pułku huzarow, szwadronu ułanow, 4 pułkow karabinierow, 7 pułkow dragonii, korpusu strzelcow konnych, korpusu artyleryi, 25 kompaniy, pomiędzy któremi 3 kompaniie lekkiey artyleryi, gwardyi pieszey, 23 pułkow liniiowey piechoty. Reszta woyska składa się z 20 korpusow strzelcow pieszych i konnych, i saperow; gwardyy narodowych w Bernholm i Kopenhadze, artyleryi mieyskiey Elsingerskiey i Rendburskiey, strzelcow z Roeraas, korpusu artyleryi Friedrichswerkskiey, korpusu studentow i 50 korpusow mieyskich Danii i Xięstw, tudzież przeszło 11 innych korpusow w Norwegii. — Jenerał Xże Karol Heski iest naczelnym jenerałem w Norwegii i w Xięstwach, tudzież 3 jenerałow dowodzących, 7 jenerałow porucznikow i 30 jenerałow majorow znayduią się na czele woyska, oprocz 19 jenerałow należących do orszaku.

Rozkaz Dzienny.

" Gdy woysko Sprzymierzeńca naszego (Cesarza Francuzow) stoiące w kraiach graniczących z Xięstwem Holsztyńskiem zmnieyszyło się przez użycie części onego gdzieindziey, za rzecz potrzebną poczytaliśmy, iak to iuż w r. 1809 nastąpiło, posłać tam tyle woyska, aby mogło wszelką napaść ze strony nieprzyiaciela dzielnie odeprzeć. A zatem postanowiliśmy, ażeby część woyska naszego stoiącego w Holsztyńskim i w północney Jutlandyi zebrała się w Holsztyńskim dla utworzenia dywizyi, gotowey do ruszenia za naypierwszym rozkazem. Tą ruchomą dywizyą będzie dowodził nasz Jenerał porucznik Ewald, a podziela się ią na dwie brygady, z których iedna idzie pod dowodztwo Jenerała majora Wegenera, druga zaś pod dowodztwo Jen. majora Dorriena. Od dnia utworzenia się tey dywizyi, pierwszy kwatermistrz Xiąże Holstein-Beck będzie Komandorem sztabu Jenerała Ewalda, a kwatermitrz dywizyyny Remeling adiutantem Jen. majora Wegenera. — Rozkaz ten dzienny ma bydź przesłany władzom, żeby się stosowały do niego. — Ogłoszono go, umocniony pieczęcią Królewską. — Dan w Rejencyi Gluck-

ſladzkiey d. 3 Kwietnia 1812.„

(Pod.) *Brockdorff, Feldmann, Rötger.*

Z Odessy d. 12 *Marca.*

Rozpoczęte na nowo nieprzyiacielskie kroki nad Dunaiem między Rossyanami i Turkami, skazały port tuteyszy na długą nieczynność. Nie przychodzą tu żadne okręty, ani też tuteyszym dozwalaią wyyśdź na morze. Lewanckich towarow mało tu ieſt, i dla tego bardzo zdrożały, osobliwie bawełna. Kraiowych płodow ieſt tu podoſtatkiem, iako to pszenicy, żyta, i t. d. ale nikt ich nie kupuie.

Z Szczecina d. 21 *Kwietnia.*

Wiadomo, że rząd Rossyyski w nadziei zaludnienia licznych swoich ſtepow i upolerowania kozakow używa od wielu lat wszyſtkich zwodniczych sposobow, dla zwabienia rolnikow i rzemieślnikow. Wiele mieszkańcow Niemieckich, Pruskich i nadreńskich złudzeni świetnym losem, który im obiecywano, opuścili swą oyczyznę i krewnych, dla przeniesienia się pod obcą ſtrefę; lecz zamiaſt cudow, które mniemali znaleść w obiecaney tey ziemi, znaleźli tylko nędzę i niewolą, i poznawszy za pożno, iż uwiedli się uroionemi nadzieiami, większa ich część wrociła do swey oyczyzny, poczytuiąc się za szczęśliwych, iż doſtali się znowu pod umiarkowane klima, które dla puſteń tauridzkich opuścili. — Na kilka lat przed rewolucyą francuzką bardzo wiele mieszkańcow wynosiło się podobnież z nadbrzegow Renu, a mianowicie z króleſtwa Wirtemberskiego do północney Ameryki. Uwiedzeni pożytkami, które im rząd tego kraiu obiecywał, chcąc iedynie obszerne swoie rowniny zaludnić i wielkie lasy zamienić na pola uprawne, biegli kupami do odiegłych tych okolic, gdzie znaleźli tylko mozoły, zgryzoty i choroby. W krotce atoli przez wrodzoną skłonność wrocili do swey oyczyzny, ogołoceni z wszyſtkiego, wzywaiąc łaski i pomocy swoiego Monarchy, którego nierozsądnie opuścili. — Tak uderzaiące przykłady są doſtatecznemi do oſtudzenia imaginacyi; lecz naſtępuiące dowody powinny zupełnie wyprowadzić ludy z manii niebezpiecznego wynoszenia się z oyczyzny, i przekonać ie iak mało wierzyć maią podſtępnem obietnicom obcych ajentow. — Rząd Rossyyski dowiedziawszy się, iż po Tylżyckim pokoiu bardzo wiele młodych chirurgow, którzy znaydowali się w woysku Pruskim, zoſtaią bez mieysc, zlecił swoim ajentom, aby ich zaciągali do służby rossyyskiey. Warunki były 1500 rubli płacy dla 1wszey klassy lekarzow i 150 czerw. zł. na podroż; 1000 dla 2giey, a 700 rubli dla 3ciey i po 100 czerw. zł. na podróż. Zaciągano ich na 6 lat, po którym czasie wolno każdemu było zoſtać w kraiu z połową płacy lub oddalić się zagranicę, ale bez żadney nagrody. Młody ieden lekarz Pruski, który zaciągnął się pod temi warunkami, powrocił tu, i oto ieſt wierne iego opowiedzenie o iego tam pobycie: — Zawarłszy z Xciem Repninem, posłem Rossyyskim w Kassel, umowę, przybyłem w Czerwcu 1808 do Peterzburga. Wszyscy lekarze, którzy mnie poprzedzili, uwiadomili mnie o przeciwnościach, iakich doznam. Zapewnili mnie, iż tu nie ma żadnych względow na umowy, które ajenci Rossyyscy zawarli, i że lekarze pierwszey klassy umieszczeni są w 2giey, i t. d. co mnie także spotkało. Pomimo nayuroczyſtszey umowy zniżono

mnie do 3ciey klassy i umieszczono przy lazarecie z płacą 700 rubli w papierach. Na przełożenie moie odpowiedział mi P. Weilliers, pierwszy lekarz Imperatorski, iż wolno mi wyiechać z kraiu, bylebym powrocił 100 czerw. zł. które dane mi były na podroż. P. Ordonneau, były lekarz w Brunświku, bardziey iescze był odemnie poniżony. Zaciągniony był do 1wszey klassy, i chociaż był przez 10 lat pierwszym lazaretowem lekarzem, umieszczono go w 3ciey klassie. P. Watfs, który przez kilka lat był w Berlinie praktycznym lekarzem, PP. Schirmer, Riwemer, Naumann, Klerges, Schreinersdorff, wszyscy iak ia z Hanoweru, mieli wybor między 3cią klassą i udaniem się na leczenie mieszkańcow Syberyi i Kamczatki. P. Hagen, były professor w Heidelbergu, PP. Griner i Harke z Czech, Della-Rosa i Fontana z Włoch, Menuilier, Fleury i Kaftel, Francuzi i wielu innych musieli przyiąć 3cie klassy, i wrzuceni na kibitki zawiezionemi zoftali pod ftrażą do mieysc, do których byli przeznaczonemi. P. Stokerhau z Wiednia, PP. Schoen, Bertholi i Rossi z Tyrolu, których ambassador Rossyyski w Wiedniu zaciągnął do 1szey klassy, umieszczonemi w 2giey zoftali i musieli na tem przeftać; ale PP. Schaffer, Hasling, Scheffer, Payer, Grofs i Oreth, których ambassador Rossyyski w Dreznie zaciągnął, nie chcieli przyiąć niższey klassy nad te, do którey byli umowionemi, i wyiechali, przymuszonemi będąc oddać pieniądze, które im na drogę dane były. P. Kilian i kilku innych, którzy nie byli w ftanie oddać pieniędzy, zoftali w Peterzburgu, ale bez urzędu, tylko iako prywatni lakarze. Professor Wolf, mowiący za nadto śmiało o takim poftępowaniu, wrzucony zoftał na kibitkę i pod ftrażą aż na granice wywieziony. Przybywszy do Połągi przetrząśniono go na komorze, a prowadzący go officer widząc, że ma ieszcze ieden rubel, wydarł mu go gwałtem i zoftawił go bez grosza pieniędzy. — W Rossyi ieft urządzenie, które zdaie mi się bydź wybornem, dla wftrzymania szarletanismu. Pięć głownych szkoł Wileńska, Dorpacka, Moskiewska, Kazańska i Aftrachańska, iako też szkoła medyczna i chirurgiczna w Peterzburgu, każą drukować imiona wszyftkich lekarzow i chirurgow, którzy po odbytych examinach za takich uznanemi zoftali, które posełaią do wszyftkich aptek w państwie z naysurowszem zakazem, aby nie wydawały lekarftw iak tylko za przepisami tych examinowanych lekarzow. — Z Peterzburga posłany zoftałem do Kowna; ale gdy ftamtąd przewieziono chorych do Wilna, wezwany na nowo zoftałem do Peterzburga do lazaretu Obuchow, zoftaiącego pod zarządzaniem P. Elisen. Znalazłem tam także PP. Paluszech i Rowenat, którzy rownie iak ia umieszczonemi zoftali w 3ciey klassie. Mundur kosztował każdego z nas całoroczn ią płacę. — Zawarłszy Imperator pokoy z Szwecyą, 3 dywizye działaiącego w Finlandyi woyska odebrały rozkaz udania się przez Kamieniec podolski do woyska w Multanach, które bardzo potrzebowało posiłkow, gdyż morowa choroba przeszło 25,000 ludzi zabrała. Jenerał Kamieński żądaiąc lekarzow i chirurgow dla swego woyska, między innemi i ia odebrałem rozkaz udania się do Jass. Posłano tam także świeżo przybyłych z Paryża 6 chirurgow Francuzkich, których Xże Repnin za pozwoleniem rządu Francuzkiego zaciągnął. Za przybyciem do Peterzburga examinowani byli z medycy-

ny. Odpowiedzieli, okazuiąc kontrakty, iż nie przyiechali, iako lekarze, ale chirurdzy. Nie wiem iak poszedł ich examin, ale w 3ciey klassie na 700 rubli umieszczonemi zoſtali. Rozgniewani, udali się do kancelaryi miniſtra woiennego. Adjutant miniſtra odpowiedział im, iż Xże Kurakin nie miał mocy przyznawać im klassy, ponieważ do kollegium medycznego należy osądzić do którey oni należą. Jeden z tych Ichmościow, ieżeli się niemylę nazwiskiem Peton podarł kontrakt i pod nogi adjutanta miniſtra rzucił. Wszyscy mieli 13 dniowy areszt, poczem dla osłodzenia ich losu umieszczono ich w 2giey klassie z 1000 rubli płacy i posłano do Jass. — Major Celle, o którego W. Xże Konſtantyn Króla Pruskiego prosił, przyiechał do Rossyi, dla urządzenia bataliionu ſtrzelcow. W. Xże Konſtanty zdawał się bydź bardzo kontent z poſtawy tego korpusu; lecz nieszczęściem dla Celle bataliion iego doſtał się pod dowodztwo pułkownika Rossyyskiego, który okazał mu natychmiaſt swoią niechęć z powodu zaprowadzonych odmian. Posprzeczawszy się pewnego dnia pułkownik zapomniał się do tego ſtopnia, iż uderzył majora Celle w gębę. Nazaiutrz wyzwał go major na poiedynek, lecz zamiaſt poiedynku porwano majora i powieziono do Schlüsselberga. Potem nie wiem co się z nim ſtało.

Z Peterzburga d. 10. *Kwietnia.*

Naczelnik Narwaskiego pieszego pułku, Jenerał major Hrabia Woroncow i woienny rządca Smoleńska, Jenerał major Bachmeteiow mianowanemi są dowodzcami dywizyy grenadyerskich przy zachodniem woysku.

Po wszyſtkich ſtacyach pocztowych od ſtolicy do białey Rusi nakazał rząd pocztmiſtrzom mieć zawsze po 36 koni w gotowości, ażeby iadący w sprawach woyskowych i rządowych gońcy i urzędnicy żadney w swey podroży nie doznawali zwłoki.

Przełożony ſtanu kupieckiego zwołał na dniu 25 Lutego powszechne zgromadzenie kupcow na giełdzie, a Policya zapowiedziała, iż wszyſtkie powołane osoby na teyże znaydować się powinny. Uczyniono na tem zgromadzeniu wniosek względem podpisania dobrowolney pożyczki na rzecz woyska. Składka ta ma bydź dawana częścią w pieniądzach, częścią w rzeczach należących do ubrania i uzbroienia woyska, do czego podane będą wzory. — Ukaz pod d. 1 Lutego zawiera rozporządzenia względem poboru nowych podatkow. Podatek pogłowny podwyższonym będzie na 2 ruble od iedney osoby, a podatek od kapitałow kupieckich na 3 od ſta. Podatek od herbaty, piwa, papieru ſtemplowego, paszportow i liſtow, podwyższony ieſt od 5 do 10 od ſta; tyleż maią opłacać włościanie, którzy iakimkolwiek handlem lub rzemiosłem się trudnią. Podatki od kopalni prywatnych są podwoione. Na wszyſtkich właścicieli, których dochody 500 rubli niedochodzą, nałożony ieſt nadzwyczayny i tylko tymczasowy podatek. Od 500 do 1000 rubli płacą właściciele po 1 od ſta. Od 1000 do 10,000 rubli przyraſta 1/2 od ſta na każdym tysiącu: i tak właściciel, którego dochody 9 do 10,000 rubli wynoszą, płaci 5 i 1/2 od ſta. Od każdego powiekszania się powyższey summy 10,000 rubli dwoma tysiącami rubli, płaci się po 1 od ſta; a to aż do summy 20.000 rubli tak, że właściciel, który ma 20,000 rubli dochodu, oprocz zwyczaynych podatkow, ieszcze 2000 rubli podatku winien ieſt zapłacić.

DODATEK

DO Nro 37.

GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 6. MAIA 1812 Roku WE SRODĘ

Z Warszawy d. 2. Maia.

Dnia 27 z. m. odprawił się publicznie popis roczny uczniow oboiey płci Szkoły Dramatyczney. – Mieysce do tego urządzone było w pierwszey sali redutowey przy wielkim teatrze, ozdobioney portretem N. Pana.

Znaydowali się na tym popisie zaproszeni przez Dyrekcyą Rządową Teatru Narodowego JWW. Senatorowie, Ministrowie, Radcy Stanu, członki Dyrek: Edukacyyney, i znakomite Damy. Przytomny był JW. Baron Bignon Rezydent Francuzki. Licznie zgromadzona publiczność napełniała całą salę. Orkiestra teatralna umieszczona na galeryi, przegrała wielką symfoniią.

JW. Niemcewicz Sekretarz Senatu, iako Prezes rzeczoney Dyrekcyi, otworzył popis mową, w której zdał sprawę o iey czynnościach. Wyraził naprzod, iż dwa były przedmioty, powierzone iey wyrokiem N. Pana przez JW. Ministra S. W. to iest: dozor nad wydoskonaleniem sceny narodowey, i baczność nad szkołą sposobiącey się do teatru młodzieży. Wspomniał o ważności widowisk, o wpływie ich na duchu publicznym i wydoskonaleniu języka; sadził, iż zdatność aktorow, a nadewszystko znaiomość i gust publiczności w zachęceniu tego co iest dobrem, a odrzucaniu co iest złem, są istotnie potrzebne do podniesienia sceny oyczystey. — Mowił daley o przeszkodach, iakich w kraiu naszym sztuka dramatyczna doznawała. Naycelnieyszą znaydował w sposobie życia przodkow naszych, po rozległem Królestwie rozrzuconych. W innych nawet kraiach kwitnąć zaczęła po poskromieniu przez Monarchow rodow możnieyszych, które porzuciwszy swe zamki i przeniosłszy się do stolicy, przy zapewnionym wewnątrz pokoiu przyłożyły się do otworzenia widowisk publicznych, tak, że zabawa stała się w krotce nauką tem trudnieyszą, im bardziey gust się wygładzał. Jako przyczynę, spóźniaiącą u nas postępy sztuki, uważał także owe fatalnie szerzące się przeciwko ięzykowi swemu uprzedzenie. Nie temu więc dziwić się należy, że u nas sztuka dramatyczna nie doszła pożądanego stopnia doskonałości, lecz temu raczey, że przy wielu przeszkodach bez zachęcenia żadnego utrzymała się scena narodowa. Na czyniony zarzut przez prawdziwych znawcow, że dzieła klassyczne geniiuszu tak rzadko widuią, odpowiedział: iż Dyrekcya zna dobrze, że tym podobne dzieła iedynie ięzyk i obyczaie kształcić, a oraz gust dobry w narodzie wprowadzić mogą; lecz że smutne doświadczenie przymusiło odstąpić od tego przedsięwzięcia; bo gdy sztuki pustą krotofilnością, pieniem, przepychem ozdob zalecone, znaczną liczbę osob ściągaią, piękne wiersze Kornela i Rasyna ogłuche odbiiaią się ściany. Dowodł to przykładami, znaydował tego przyczynę w okolicznościach czasu, i namienił, że w tym przypadku Dyrekcya uledz musiała widokom ekonomicznym Antrepryzy i okolicznościom. Jedynym sposobem dźwignienia sceny narodowey byłoby, żeby rząd na rachubę swoię obiął antrepryzę teatru, w ten czas dawaiąc same wybory sztuk, acz w pierwszym straciłby roku, w drugim zapewne powetowałby stratę pieniężną, a odniosł naysłodsza dla rządzących chlubę: wykształcenie gustu, użytek i oświecenie publiczne. — Z powodu czynionego nieraz zarzutu aktorom, że ról nie umieią, że w charaktery

nie wchodzą, przyznał to; lecz przełożył uwagę, iż zasługuią poniekąd na pobłażanie, przez wzgląd, że oni sami, dla utrzymania się, graią wszyftkie rodzaie dramow, podzielone w innych kraiach na kilka teatrow, i tak, w krotkim przeciągu od ustanowienia Dyrekcyi Rządowey, grali, za ftaraniem zasłużonego kraiowi od lat 30tu JPana Bogusławskiego, 57 sztuk nowych, to ieft: 3 nowe traiedye, 21 komedyy, 8 wielkich oper, 5 mnieyszych, 20 dramow. — W ciągu dalszym mowy wyraził: Z mieysca, gdzie wesołość panuie, pamięć Dyrekcyi sięgała ultronia boleści i nędzy; wyznaczone na wsparcie ubostwa widowiska przyniosły w 2ch leciech 7643 zł. Grosz dodatkowy od biletow na rzecz szpitalow przyniosł od 12 Marca do 24 Kwietnia r. b. 1512 zło., z czego około 12,000 zło. na rok obiecywać sobie można. Dwie reprezentacye na wysłużonych aktorow uczyniły: 4284 zł. — Wydatki na szkołę dramatyczną wynoszą rocznie 13,652 złotych. — Wyftawiwszy tym sposobem ftan teatru narodowego, przytoczył ieszcze rozmaite ftosowne do rzeczy uwagi, z których niektóre wspomniemy: "Mamy kilku aktorow i aktorek, których talenta wszędzie ściągnęłyby oklaski, których tym większa zasługa, że z młodości nie maiąc wybornych wzorow, zgadli, iż tak rzekę, taiemnicę sztuki. Więcey rozsądney i bezftronney krytyki, tey to ftrazy prawdziwego guftu, mniey w przyymowaniu iey drażliwości, dodałyby wiele do nabytych iuż zalet. Wydoskonalenie w sztuce dramatyczney ieft iednem z pierwszych znamion poloru narodow. Panował Rzym nad światem, lecz na scenie ftolicy świata panowali Euripides, Sofokles, Menander. W umysłach iedynie powierzchownie rzeczy biorących, przedmiot ten błahym zdawać się może; lecz człowiek zgłębiaiący, umie ważność iego ocenić, umie w dobrych sztukach przez dobrych wyftawionych aktorow znaydować dzielną sprężynę podniesienia serc i umysłow do uczuć szlachetnych i dzieł bohatyrskich. Wiemy, iak na widok traiedyi Kornela zapalał się W. Kondeusz, iak Rasyn w swoiey Atalii poprawiał Ludwika XIV. Więcey powiem, naywiększy z Monarchow, któremu wszyftko winniśmy, w uniesieniu z iakiem w młodości swoiey patrzał na przedftawienia pamiętnych w dzieiach bohatyrow, rokował iuż na ow czas, że w sławie i czynach przeydzie ich wszyftkich." — Zakończył JW. Prezes głos swoy doniesieniem, że Szkoła dramatyczna od roku, po wyznaczonym na nię dobrotliwie przez N. Pana funduszu, ftawa dziś przed publicznością; że nauki uczniow iey na 3 lata są rozłożone, że z pierwszego dziś zdadzą sprawę; że w dwoch następnych, deklamacya i wyższe nauki dawane im będą; że z czasem w miarę zbieranych funduszow, posyłać się będzie zdatnieyszych za granicę, aby się obcym przypatrzyli teatrom; że nauczyciele na sprawiedliwą zasługuią pochwałę, i że szkoła wiele ieft winna gorliwey opiece JW. Miniftra Spraw Wewnętrznych.

Po skończoney mowie, uczniowie w liczbie sześciu płci żeńskiey i tyleż płci mezkiey okazali dowody poftępkow swoich w naukach, które im przez ten pierwszy rok dawane były. Odpowiadali naprzod na czynione im zapytania z nauki Chrześcianskiey, obyczaiowey i hiftoryi świętey. Przyftąpili potem do muzyki, którey uczyli się z samych początkow. Spiewali cztery aryie i iedno trio, z naylepszych kompozytorow muzyki wybrane. Daley składała część popisu nauka grammatyki Polskiey JX. Kopczyńskiego. Z hiftoryi Polskiey, podzieloney na cztery epoki, przeszli trzy pierwsze, to ieft: epokę hiftoryi niepewney przed Piaftem, epokę Xiążąt i Królow z familii Piafta, i epokę Królow z familii Jagiełły. Zagadnieni wyrywkowo o naftępftwie niektórych Monarchow Polskich, latach ich panowania, i ważnieyszych wypadkach, okazali, iż te wiadomości obieli z rozwagą. Dali widzieć znaczny poftęp w iezykach Francuzkim i Niemieckim, zasadzony na nauce prawideł grammatycznych. Tłumaczyli rozmaite zadania z tych ięzykow na Polski, i z Polskiego na też ięzyki. Mowili na pamięć wyiątki z dzieł dramatycznych, w pomienionych trzech ięzykach, sposobem rozmowy na scenie. (Deklamacya nie wchodziła ieszcze w podział nauk, które brali tego pierwszego roku.) Ta część popisu dała im sposobność okazania czyftey i wyraźney mowy, oraz przytomności umysłu. — Na zakończenie popisu z nauki tańca, którą dawano dla wprawienia uczniow w szykowność poftawy i

poruszeń ciała, tańcowali dwa kontradanse nazwane *la Cendrillon i la Marche*

Według postanowienia Dyrekcyi, były przeznaczone dwa złote medale, kosztem JP. Bogusławskiego Antreprenera teatru, który tę Szkołę, wsparty dobroczynnością Królewską założył, ofiarowane, ieden dla ucznia płci żeńskiey, drugi dla męzkiey, celuiących w teyże szkole, Napis na medalu po iedney stronie: *Pilność w szkole dramatyczney*, na drugiey wyrażone są znamiona rozmaitych Muz.

Dyrekcya zaprosiła JW. Ministra Spraw Wewnętrznych, aby dla przydania ważności tey nagrodzie, oddał medale z swoich rąk dwom uczniom, którym ie szczególniey przyznała dla pilności w naukach, połączoney z skromnością i dobrem sprawowaniem się. Jeden z tych medalow otrzymała Panna Bzowska, drugi Pan Włodek. Wszyscy zaś uczniowie w ogólności odebrali od JW. Prezesa Dyrekcyi publiczną pochwałę za pilne przykładanie się do nauk w skończonym roku, z zachęceniem do dalszych.

Publiczność okazała wyraźnie ukontentowanie swoie z tego popisu. Miło iey było widzieć w tych młodych uczniach pierwszy zawiązek, z którego rozwinąć się maią talenta do uprzyiemnienia iey zabawy. Uczniom tym pozostaie ieszcze dwuletni bieg dalszych nauk, niżeli wystąpią na scenę narodową.

Nauczyciele w skończonym pierwszym roku:

Do nauki Chrześciańskiey, obyczaiowey i historyi świętey, JP. Jan Podbielski.
Do muzyki i śpiewania, JP. Dom: Tonioli
Do historyi Polskiey, JP. Franc: Jasiński, który oraz dawał grammatykę Polską.
Do ięzyka Francuzkiego, JP. Jozef Zieliński.
Do ięzyka Niemieckiego — JP. Woelke.
Do tańca, JP. Kaietan Petinetti.

NAYWIĘKSZE STOPNIE CIEPŁA.

Dnia 19 Kwietnia .	— 0°, 6
— 20 - - .	— 6, 4
— 21 . . .	— 6, 4
— 22	† 9°, 8
— 23 - . . .	† 10, 4
— 24	† 8, 0
— 25	† 16, 0
— 26	† 4, 6
— 27	† 4, 8
— 28	† 12, 8
— 29	† 17, 0
— 30	† 19, 0
Dnia 1 Maia 1812 . .	† 12, 6
— 2	† 13, 4

DONIESIENIA.

Niżey podpisany Jego Król. Xiaż. Mości Komornik Trybunału Handlowego Departamentow Krakowskiego i Radomskiego tu w Krakowie przy ulicy Grodzkiey pod L. 98 zamieszkały, ninieyszym wiadomo czyni publiczności, że z mocy Wyroku zaocznego Trybunału Handlowego Departamentow Krakowskiego i Radomskiego na rzecz Wiel. Henryka Aebly Powoda, u JPana Jozefa Rohm w sporze upadłego, zaięte towary, iako to: papier regestrowy i konceptowy w ryzach, blachy żelazne lane, i rodzenki drobne, przez publiczną licytacyą dnia 15 m. i r. b. o godzinie 9tey zrana, w domu przy ulicy Floryanskiey pod L. 551 sprzedawać będzie; życzący sobie nabyć takowe effekta, w mieyscu, dniu i godzinie dopiero wspomnionych, stawić się zechcą. Dan w Krakowie dnia 5go Maia 1812 roku

Jozef Kozłowski, Komornik T. H. D. K. i R.

Kurator Sądowy Massy kredalney W. Andrzeia Slaskiego w moc zalecenia Trybunału Cywilnego Departamentu Krakowskiego z dnia 28 Kwietnia r. b. nastąpionego wzywa poraz ostatni Wierzycieli oraz i WW. Jozefa Xięskiego i Jozefa Rupniewskiego Deputatow pomienioney Massy aby dla ostatecznego Rachunkow z Administracyi ułatwienia w dniu 1 Czerwca r. b. o godzinie 4 po południu w mieyscu posiedzeń Sądowych przed Kommissyą stawić się chcieli, i monita podali przeciwko Rachunkom przez W. Wilkoszewskiego Administratora w kopii złożonym, inaczey bowiem, zaurzetelnione przyznanemi będą. — Dan w Krakowie dnia 2go Maia 1812 roku.

Hyacinth Bienkiewicz.

Niżey podpisany Jego Król. X. Mości Komornik Trybunału Handlowego, Departamentow Krakowskiego i Radomskiego, tu w Krakowie przy ulicy Grodzkiey pod Liczbą 98 zamieszkały podaie ninieyszym do publiczney wiadomości, iż na mocy Wyroku Trybunału Handlowego Departamentow Krakowskiego i Radomskiego, na

rzecz Wiel. Antoniego Morbitzer Powoda, zaięte u JPana Jozefa Rohm Pozwanego ruchomości, iako to: perły, pierścionki brylantowe, i srebro stołowe przez publiczną licytacyą dnia 9 Maia r. b. o godzinie 9tey zrana w domu pod liczbę 551 przy ulicy Floryańskiey stoiącym sprzedawać będzie, maiący chęc kupienia takowych, w dniu godzinie i mieyscu oznaczonych stawić się zechcą. — Dan w Krakowie d. 1 Maia 1812.

Jozef Kozłowski, Komornik T. H. D. K. i R.

Prefekt Departamentu Krakowskiego uwiadomia Publiczność, iż na dniu 10tym Maia r. b. o godzinie 9tey ranney w Biorze Podprefektury Powiatu Jędrzeiowskiego odprawiać się będzie licytacya publiczna, przy której następuiące dochody miasta Jędrzeiowa naywięcey ofiaruiącemu w dzierżawę wypuszczone będą:

a) Propinacya mieyska na czas od 1go Czerwca r. b. do ostatniego Maia 1815 roku za summę fiskalną 3126 złp.

b) Grunta mieyskie Borki zwane, na czas od 1go Czerwca r. b. do ostatniego Maia 1818 roku za cenę fiskalną 59 złp. 16 gr.

Maiący chęć dzierżawienia na oznaczonym dniu i mieyscu opatrzeni 10 procentowym Wadium znaydować się zechcą, gdzie im dalsze warunki licytacyi, i kontraktu, ogłoszone będą. — Dan w Biorach Prefekta Departamentu Krakowskiego, w Krakowie dnia 23go Kwietnia 1812 roku.

Wodzicki, Prefekt.
Wroński, S. J.

Prefekt Departamentu Krakowskiego do publiczney podaie wiadomości, iż na dniu 12 miesąca Maia r. b. odprawiać się będzie w domu pod Nr. 363 na ulicy Szczepańskiey sytuowanym licytacya rożnych sprzętow żelaznych, do użycia w kuchni i piecach służyć mogących, oraz drzwi żelaznych i drewnianych okutych, okien, futryn, i innych, które za gotowe pieniądze naywięcey daiącemu sprzedane będą. — W Krakowie dnia 17go Kwietnia 1812 roku.

Wodzicki, P.
Wrońsk, Sekr. Jen.

Prefekt Departamentu Krakowskiego do publiczney podaie wiadomości, iż na dniu 12 Maia r. b. o godzinie 9tey ranney odprawiać się będzie licytacya dochodow i realności miast następuiących:

Szkalbmierza Propinacya, którey cena fiskalna				1402	zł. pol.		22	grosze.
detto	Konsumo Wina	detto	detto	90	—	—	12	— —
detto	Łąki Radzieka	detto	detto	153	—	—	—	— —
detto	Łąki Błonie	detto	detto	216	—	—	9	— —
Koszyce Propinacya, którey cena fiskalna				2138	—	—	23	— —
detto Konsumo Wina	detto	detto	detto	30	—	—	18	— —
detto Cegielnia	- detto	detto	detto	100	—	—	7½	— —
Opatowca Propinacya	detto	detto	detto	2282	—	—	5	— —
detto Konsumo Wina	detto	detto	detto	58	—	—	15	— —

Które w dwochletnią od dnia 1go Czerwca r. b. do ostatniego Maia 18 4 roku trwać maiącą dzierżawę, naywięcey ofiaruiącemu wypuszczone będą. — Chcący więc licytować, opatrzeni 10 procentowym Wadium, na powyższym dniu w Kancellaryi Burmistrza tyczącego się miasta znaydować się mogą, gdzie im dalsze warunki licytacyi i kontraktu oznaymione będą. — Dan w Biorach Prefekta Departamentu Krakowskiego, w Krakowie dnia 13go Kwietnia 1812 roku.

Wodzicki, Prefekt.
Wronski, S. Jgo.

Pewna Pani, która przez lat 9 w domu znacznym sposobu edukowania Panien dała dowody; życzy sobie znowu mieysce Guwernantki w domu rownie iakim znacznym otrzymać, czuiąc się zupełnie w edukacyi dzieci bydź doskonałą, tak dalece, iż bez pomocy innego Nauczyciela (w Francuzkim i Niemieckim języku, w Religii, Moralności, naturalney i kościelney historyi, Geografii, Kosmografii, nadto w przymiotach wysokiey familii służących, niemniey dobrą małżonkę, i matkę czyniących) wydoskonalić potrafi. Naostatek oświadcza, iż żadnego wyboru co do mieysca i kraiu i Religii nierobi, aby tylko w swoiey katolickiey żadney niemiała przeszkody. Resztę kondycyi na Sgo Jana ulicy pod Nrem 465 na 2gim piętrze naprzeciwko klasztoru, życzący sobie, dowiedzieć się może.